

Sprawozdanie

komisji administracyjnej o przedłożonym przez wysoki Rząd projekcie do ustawy względem zwrotu kosztów szupasowych, wzmiankowanych w §§. 14. i 15. ustawy państwowej z dnia 27. lipca 1871 r. (dz. u. p. N. 88.) o policyjnym wydaleniu i odsyłaniu pod strażą.

Wysoki Sejmie!

Uchwałą z dnia 19. Listopada b. r. przekazała wysoka Izba komisji administracyjnej do rozpoznania rządowy projekt do ustawy o zwrocie kosztów szupasowych, które na zasadzie ustawy państwowej z dnia 27 lipca 1871 r. ponoszą gminy będące stacją szupasową i fundusz krajowy.

Komisya zbadala dzieje sprawy szupaŃnictwa w kraju naszym i na podstawie tych dziejów następujace wysokiej Izbie przedkłada sprawozdanie:

Cała legislacya odnoszaca się w kraju naszym do instytucji szupaŃnictwa zawiera w sobie Uniwersał ces. z dnia 3go listopada 1786 (Zbiór Pillera str. 391) tudziez długi szereg rozporządzeń gubernialnych, zawartych w zbiorze ustaw prowincjonalnych, które republikując od czasu do czasu z powodu szczególnych wypadków postanowienia powyższego Uniwersału dawały objaŃnienia pod względem wykonywania zawartej w Uniwersale normy szupaŃnictwa.

Według tych postanowień przypadają wszystkie ciężary i koszta szupaŃnicze na gminy przez które szupaŃnicy przechodzą. Fundusz zaś krajowy na mocy powyższych przepisów prowincjonalnych, równie jak na mocy rozporządzenia c. k. Ministerstwa stanu z d. 8 marca 1861 Nr. 1775/148, c. k. Namiestnictwa z d. 24 kwietnia 1862 do l. 25914, Reskryptu c. k. Ministerstwa stanu z d. 10 marca 1865 do l. 1247, wreszeie na mocy uchwały wysokiego Sejmu z d. 13 kwietnia 1866 nie ponosił wcale kosztów szupasowych, dlaczego stosownie do rzeczonej uchwały wysokiego Sejmu z roku 1866 wypuszczono raz na zawsze z budżetu krajowego rubrykę „kosztów szupasowych.“

W tem położeniu rzeczy ogłoszoną została ustawa państwowa z dnia 12 maja 1868 r. Nr. 41 dz. u. p., i c. k. Namiestnictwo zapytało Wydział krajowy, jakie ma wydać rozporządzenia do władz rządowych względem ściągania kosztów szupasowych, w myśl §. 1 i 2 powyższej ustawy należących.

Wydział krajowy opierając się na postanowieniu §. 18 i 21 statutu krajowego, według którego prawo nakładania nowych ciężarów lub kosztów na fundusz krajowy służy wyłącznie tylko wysokiemu Sejmowi, odpowiedział c. k. Namiestnictwu, iż ustawa państwowa z d. 12 maja 1868 r. Nr. 41 dz. u. p. nie może być zastosowaną do galicyjskiego funduszu krajowego, albowiem §. 1 pomienionej ustawy mówi o tych funduszach krajowych, które dotąd ponosiły koszta szupasowe, galicyjski fundusz krajowy zaś nie ponosił nigdy kosztów szupaśnictwa, a nie ponosił je na podstawie przepisów i rozporządzeń ministerjalnych w kraju obowiązujących.

Zdanie Wydziału krajowego zatwierdził wysoki Sejm uchwałą dnia 9 października 1869 powziętą, i w dalszym onej toku wezwał równocześnie wysoki Rząd, ażeby przedłożył projekt do uregulowania szupaśnictwa w kraju naszym na najbliższej sesyi sejmowej.

Najbliższe zebranie Sejmu nastąpiło w sierpniu 1870 r., c. k. Rząd nie wniósł wszakże żadanego projektu do ustawy. Natomiast wniósł Triestyński Wydział krajowy d. 22 września 1870 r. przeciw galicyjskiemu funduszowi krajowemu pozew do Trybunału państwowego o zwrot kosztów szupasowych w kwocie 2 zlr. 35 ct. zalikwidowauych, a Trybunał państwa skazał wyrokiem z dnia 30 Stycznia 1871 r., pomimo usilnej obrony ze strony galicyjskiego Wydziału krajowego, galicyjski fundusz krajowy na zapłacenie rzeczonych kosztów pod zagrożeniem exekucyi.

Wydział krajowy broniąc przyjętej zasady uchwalił dopuścić do exekucyi wyroku Trybunału państwowego i równocześnie odniósł się do wszystkich Wydziałów krajowych z przedstawieniem konstytucyjnego stanowiska swojego i wezwaniem tychże Wydziałów, ażeby aż do ustawodawczego uregulowania szupaśnictwa w Galicji wstrzymano się z likwidacją zwrotów szupasowych przeciw gal. funduszowi krajowemu.

Rzeczony okólnik osiągnął ten skutek, że trzy Wydziały krajowe zapewniły zupełną wzajemność, cztery oświadczyły, iż powstrzymają się z likwidacją kosztów szupasowych, które tymczasem prenotują; sześć Wydziałów krajowych nie odpowiedziały wcale, Szląski zaś Wydział krajowy pozwał pod dniem 14 marca 1872 gal. fundusz krajowy przed Trybunał państwowy o zwrot kosztów szupasowych w ilości 1113 zlr. 80 ct. Trybunał państwowy opierając się na ustawie z d. 12 maja 1868 Nr. 41 dz. u. p., i ustawie państwowej z 27 lipca 1871 r. Nr. 88. dz. u. p., skazał wyrokiem z d. 11 lipca 1872 nasz fundusz krajowy na zapłacenie powyższych 1113 zlr. 80 ct. pod zagrożeniem exekucyi. Nie jest rzeczą komisji zastanawiać się nad treścią i motywami wspomnianych wyroków Trybunału państwowego, nie możemy wprawdzie nie wypowiedzieć przekonania naszego, że aczkolwiek ustawodawstwo w sprawach odnoszących się do obowiązków pojedynczych krajów koronnych i stosunku tych krajów między sobą należy na mocy §. 11 n. zasadniczej ustawy państwowej z d. 21 grudnia 1867 r. do zakresu działania Rady państwa, to ustawa państwowa z d. 27 lipca 1871 r. Nr. 88 nie zatrzymała ściśle tych granic, bo regulując co do zwrotu kosztów szupasowych te tak zwane międzyprovincjonalne stosunki pojedynczych krajów koronnych, uregulowała oraz stanowczo i wewnętrzne sprawy tych krajów co do obowiązków gminnych i obowiązku funduszków krajowych w przedmiocie szupaśnictwa do czego państwowa ustawa zasadnicza nie nadaje prawa.

Dziś atoli ustawa rzeczona ma moc obowiązującą, a wobec dwukrotnych wyroków Trybunału państwowego, wobec zapowiedzianej przez obce Wydziały krajowe likwidacji zwrotów szupasowych, wobec nagłej i nieodzownej potrzeby uporządkowania i wprowadzenia w ład tej sprawy tak pod względem oznaczenia stacyj szupasowych, jak pod względem sposobu konwojowania, prowadzenia kontroli i wydawania rozporządzeń administracyjnych, nakoniec pod względem możności postawienia się na tej drodze, ażeby nasz fundusz krajowy był mocen domagać się zwrotu kosztów szupasowych od obcych funduszków krajowych, komisya jest zdania, iż należy przystąpić do uchwalenia ustawy o zwrocie kosztów szupasowych w §§. 14. i 15. ustawy państwowej z r. 1871. wzmiankowanych, a

Wydział krajowy wezwać do zajęcia stanowiska ustawą państwową z d. 27. lipca 1871 r. Nr. 88. dz. u. p. wskazanego, i do czynnej inicjatywy w celu stanowczego uregulowania szupaśnictwa w kraju naszym. Co do Wydziałów krajowych, które wygrały procesa o koszta szupasowe, i exekucji się domagają, niepozostaje oczywiście jak upoważnić Wydział krajowy, ażeby te kwoty z funduszu krajowego zapłacił; gdy jednak zapowiedziane przez inne Wydziały krajowe koszta szupasowe z lat 1868, 1869, 1870 i 1871 wynoszą według nadesłanych wykazów zwyż 7.000 złr., gdy dalej na koszta szupaśnictwa w kraju wypadnie łożyć wydatki ustawą państwową z r. 1871 na fundusze krajowe przekazane, należy zamieścić, na rubrykę kosztów szupasowych w budżecie krajowym pewną kwotę, którą komisya ze względu na zaległości z lat dawnych na rok 1873 w ilości 20.000 złr. przedstawia. Z tych powodów komisya wnosi:

I. Wysoki Sejm uchwali następującą Rezolucyę:

Z uwagi, że według §§. 18 i 21 statutu krajowego tylko Sejm kraj. ma prawo nakładać nowe ciężary i koszta na gal. fundusz krajowy, zaś ustawa państwowa z dnia 27. lipca 1871 (dz. u. p. Nr. 88.) o policyjnym wydalaniu i odstawianiu pod strażą nietylko wydatki szupaśnictwa na fundusz krajowy nakłada, (§. 15.) ale zarazem sposoby i środki regresu oznacza, (§§. 14 i 16) wyraźnie zatem w wewnętrzne sprawy krajowe sięga, do czego §. 11. zasadniczej ustawy państwowej z dnia 21. grudnia 1867 r. nieupoważnia, Sejm królestwa Galicyi i Lodomeryi z wielkiem księstwem Krakowskiem widzi w tem ściśnienie zakresu ustawodawstwa krajowego, i przeciw ściśnianiu praw swoich konstytucyjnych najuroczyściej się zastrzega.

II. Wysoki Sejm uchwali załączony tu pod % projekt do ustawy o zwrocie kosztów szupasowych.

III. Wysoki Sejm poleca Wydziałowi krajowemu, ażeby wszedł w porozumienie z c. k. Namiestnictwem względem ustanowienia stacyj szupasowych i sposobu konwojowania szupaśników, tudzież stanowczego uregulowania szupaśnictwa w kraju.

IV. Na pokrycie kosztów szupaśnictwa przez obce Wydziały krajowe należycie likwidowanych, tudzież na koszta szupaśnictwa w kraju wyznacza Wysoki Sejm na rok 1873 kwotę 20.000 złr. wal. austr.

Przewodniczący:

Grocholski.

Sprawozdawca:

Madejski.

U s t a w a

dla Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem o zwrocie kosztów szupasowych wzmiankowanych w §§. 14. i 15. ustawy państwowej z dnia 27. lipca 1871 roku
(Dz. ust. pań. N. 88.)

Zgodnie z uchwałą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi rozporządzam co następuje:

Art. I.

Wydatki, które na mocy postanowienia §. 14. ustawy z dnia 27. lipca 1871 r. o policyjnym wydalaniu i odstawieniu pod strażą (dz. u. p. N. 88.) ponosi gmina będąca stacją szupasową, mają być jej zwrócone z funduszu krajowego.

Art. II.

Wydatki, które według §. 15go powołanej ustawy państwowej ponosi fundusz krajowy na szupasników, którzy nie pierwszy raz do gminy do której przynależą są dostawieni (rewertenci) mają być przez tęż gminę zwrócone funduszowi krajowemu.

Art. III.

Wydział krajowy oznaczy co roku dla każdego powiatu z osobna kwoty ryczałtowe, według których obliczane i zwracane będą wydatki w Art. I. i II. wskazane.

Art. IV.

Spory bądź o obowiązek, bądź o wysokość należącego się funduszowi krajowemu zwrotu kosztów szupasowych rozstrzygają władze polityczne i ściągają te należitości.

Art. V.

Wykonanie tej ustawy polecam Mojemu Ministrowi spraw wewnętrznych.